

Vertrouwd en veilig

Beleidskader

Inhoudsopgave

1. Beleid veilige gemeente
2. Omgangsvormen
3. Meldcode
4. Bijlagen

1. Beleid Veilige Gemeente

Inleiding

De laatste jaren is duidelijk gebleken dat ook binnen kerkgenootschappen ongewenst gedrag of seksueel misbruik kan plaatsvinden, met alle ingrijpende gevolgen van dien. Als de kerk een gemeenschap wil zijn waar jongeren en ouderen zich thuis voelen, dan zal de kerk voor hen veilig en betrouwbaar moeten zijn. Juist in de kerk wil je dat jong en oud zich veilig voelen en een gezond vertrouwen in God en mensen kunnen ontwikkelen.

Als kerkenraad willen we dus dat onze gemeente een veilige plek is voor iedereen. Een plek waar mensen zich gezien, gehoord en gerespecteerd voelen. Daarom kiezen we bewust voor het opstellen van beleid dat gericht is op veiligheid binnen onze kerkelijke gemeenschap.

Waarom dit beleid?

Het is zonder meer een zegen te noemen dat zoveel mensen in onze gemeente zich in willen zetten voor het werk in de kerk. Over de gehele breedte van onze gemeente zijn zij actief. Naast de predikant zijn er ook vele vrijwilligers in onze gemeente werkzaam. We denken hierbij o.a. aan kerkenraadsleden, kosters, pastoraal werkers, jeugdwerkers. Op vele manieren komen zij in contact met de leden van onze gemeente. In elke groep mensen kunnen machtsverschillen ontstaan. Soms gebeurt er iets waarbij iemand over de grens gaat, bewust of onbewust. Dat kan grote gevolgen hebben voor het gevoel van veiligheid. Maar wat is nu de grens in de omgang met gemeenteleden (volwassenen, kinderen en tieners), die aan onze zorg zijn toevertrouwd? Zijn daar heldere grenzen te benoemen? Dat is tamelijk lastig om aan te duiden. Als Grote Kerkenraad zetten we ons actief in dit te voorkomen en te zorgen dat iedereen zich veilig voelt in onze gemeente.

Bewustwording

Als het over “Veilige gemeente” hebben, welke aspecten zijn daarbij voor ons belangrijk om te onderkennen?

- We erkennen dat grensoverschrijdend gedrag ook in onze gemeente kan voorkomen.
- We zijn ons bewust van machtsverschillen, bijvoorbeeld tussen:
 - jeugdleiding en jongeren;
 - ouderling en predikant;
 - diaken en hulpvrager.
- Iedereen heeft recht op een veilige plek in de gemeente.
- We blijven aandacht geven aan dit onderwerp:
 - thema's als 'veilig jeugdwerk' en 'veilige gemeente' op de agenda zetten;
 - activiteiten en werkvormen gebruiken die bewustwording vergroten, voor jong & oud;
 - onderwerp benoemen en bespreekbaar maken in de Bron-app, Nieuwsbron, kerkdiensten en gemeenteoverleg.

Preventie

Welke maatregelen nemen we om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen?

- Vertrouwenspersonen: We benoemen mensen die zichtbaar en makkelijk aanspreekbaar zijn. Zij zijn ambassadeurs van een veilige gemeente.
- Vrijwilligers: We selecteren vrijwilligers zorgvuldig en beoordelen regelmatig of ze geschikt zijn.
- VOG: We vragen een Verklaring Omtrent Gedrag aan vrijwilligers en beroepskrachten die werken met kwetsbare mensen (zie bijlage).
- Gedragscode: Iedereen die werkt met mensen ondertekent een gedragscode. Voor predikanten en kerkelijk werkers geldt de synodale gedragscode.

Interventie

Als er iets misgaat, is er een duidelijke route voor vertrouwenspersonen. Zij weten wat ze moeten doen en wie ze kunnen inschakelen. Zie hiervoor de routekaart voor vertrouwenspersonen.

(Na)zorg

Wat doen we nog meer?

- In preken, gebeden en liederen hebben we oog voor slachtoffers.
- We bieden pastorale zorg aan slachtoffers én aan daders (door verschillende begeleiders).
- We hebben oog voor mensen die elders slachtoffer of dader zijn geweest van misbruik, geweld of bedreiging. Ook zij moeten zich veilig voelen in onze gemeente.

Communicatie

We brengen dit beleid onder de aandacht.

- Via Bronapp, Nieuwsbron, website, mededelingen in de dienst.
- Kiezen voor een vaste plek voor informatie over vertrouwenspersonen (namen en gegevens).

Vasthouden van beleid

We zorgen dat het onderwerp levend blijft.

- Bespreken in de kerkenraad (1 x per jaar).
- Jaarverslag van vertrouwenspersonen bespreken.
- Thema's in diensten en catechese.
- Aandacht in jaargesprekken.

2. Omgangsvormen

Inleiding

Binnen De Bron vinden we het belangrijk dat iedereen zich veilig en respectvol behandeld voelt en op een professionele wijze kan samenwerken. Dit draagt mede bij aan de tevredenheid, gezondheid en duurzame inzetbaarheid. In zo'n sfeer komen de talenten van iedereen om zich in te zetten voor de kerk het best tot hun recht.

Ongewenste omgangsvormen zoals discriminatie op basis van ras, levensovertuiging, nationaliteit, leeftijd, handicap of chronische ziekte, arbeidsrelatie, sekte, godsdienst, seksuele geaardheid, politieke gezindheid of burgerlijke staat berokkenen onze gemeente en de mensen die zich daar voor inzetten of bij betrokken zijn schade en wordt niet getolereerd. Seksuele intimidatie, agressie, geweld en pesten wordt niet geaccepteerd.

We verwachten dat we ons daarom ook onthouden van ongewenste omgangsvormen. We spreken elkaar aan op ongewenste omgangsvormen en het niet naleven van de gedragscode en waarderen goed gedrag.

Agressie en geweld

Voorvallen waarbij een iemand psychisch of fysiek wordt lastiggevallen, bedreigd of aangevallen.

Binnen onze gemeente dulden we bijvoorbeeld niet dat we:

- schreeuwen naar een ander of een ander uitschelden;
- grof taalgebruik hanteren (zoals vloeken, ziekte termen, seksuele termen);
- een ander vastgrijpen, klemzetten of opsluiten;
- spullen van een ander kapotmaken of verstoppen;
- bedreigen, intimideren of stalken;
- schoppen, slaan, of ander fysiek geweld gebruiken.

Pesten

Alle vormen van intimiderend gedrag met een structureel karakter, waarbij de ander zich niet kan verdedigen tegen dit gedrag. Een belangrijk element aangaande pesten is de herhaling van die gedraging in de tijd.

Binnen onze gemeente dulden we bijvoorbeeld niet we (elkaar) stelselmatig:

- buitensluiten;
- het werken onaangenaam maken;
- het werken onmogelijk maken;
- bespotten;

- negatief over een ander praten (roddelen);
- (valse) geruchten over een ander verspreiden.

Seksuele intimidatie

Enige vorm van verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een seksuele gevoelswaarde dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd.

Binnen onze gemeente dulden we bijvoorbeeld niet dat we:

- dubbelzinnige opmerkingen maken;
- een ander onnodig aanraken;
- een ander hinderlijk achtervolgen;
- een ander seksueel chanteren;
- zich schuldig maken aan (poging tot) aanranding of verkrachting.

Gedragscode

In Bijlage 1 tot en met 3 zijn de algemene omgangsregels en de gedragscode opgenomen.

3. Meldcode

Inleiding

De meldcode is een stappenplan (vijf stappen) dat zorgvuldig handelen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling ondersteunt. Het uitgangspunt daarbij is dat huiselijk geweld en kindermishandeling strafbaar zijn en dat het belangrijk is zo vroeg mogelijk signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling op te vangen en daarnaar te handelen en dat niets doen geen optie is.

Is de meldcode verplicht?

Per 1 juli 2013 is de Wet verplichte meldcode in werking getreden. Deze wet is bedoeld voor alle *professionals* in de sectoren onderwijs, (geestelijke) gezondheidszorg, kinderopvang, jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning, justitie en gemeenten. Alle professionals zijn verplicht om te werken met de meldcode. Vrijwilligersorganisaties (waaronder kerken) zijn niet verplicht om met de meldcode te werken, maar mogen wel een stappenplan opzetten.

Contactpersoon

In De Bron wordt op de predikant en de koster na uitsluitend gewerkt met vrijwilligers. Deze vrijwilligers zijn (pastoraal) ouderlingen, pastoraal medewerkers, diakenen en/of gemeenteleden (hierna te noemen vrijwilliger(s)). De vrijwilligers vangen signalen op en het zou goed zijn als er één aanspreekpunt is binnen de kerk waar zij met hun signalen/zorgen naar toe kunnen. Daar de predikant beroepsmatig betrokken is bij de kerk, is de predikant aangewezen als contactpersoon voor de vrijwilligers samen met de voorzitter (preses) van de kerk. De professional is degene die beroepsmatig en deskundig betrokken kan worden.

Communicatie

De meldcode wordt actief, binnen het beleidskader “Vertrouwd en Veilig” aan elk nieuw bevestigde ambtsdrager ter kennisgeving aangeboden worden. Daarnaast zal de meldcode 1x per jaar ter kennisname aangeboden worden aan alle vrijwilligers en gemeenteleden.

Stappenplan

In Bijlage 5 is het stappenplan opgenomen voor de Meldcode.

BIJLAGE 1 Algemene Omgangsregels en gedragscode

De Grote Kerkenraad vraagt betaalde kerkelijk werkers en kerkelijk vrijwilligers die werken met kwetsbare groepen de *Algemene Omgangsregels en Gedragscode* tegen seksueel misbruik in pastorale en kerkelijke gezagsrelaties te ondertekenen. Hiermee verklaart de betaalde kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger dat hij/zij deze kent en daarnaar handelt.

1. Ik accepteer en respecteer de ander zoals hij is en discrimineer niet. Iedereen telt mee binnen de kerkelijke gemeente.
2. Ik houd rekening met de grenzen die de ander aangeeft.
3. Ik val de ander niet lastig.
4. Ik berokken de ander geen schade.
5. Ik maak op geen enkele wijze misbruik van mijn machtspositie.
6. Ik scheld niet en maak geen gemene grappen of opmerkingen over anderen.
7. Ik negeer de ander niet.
8. Ik doe niet mee aan pesten, uitlachen of roddelen.
9. Ik vecht niet, ik gebruik geen geweld en ik bedreig de ander niet.
10. Ik kom niet ongewenst te dichtbij en raak de ander niet tegen zijn of haar wil aan.
11. Ik geef de ander geen seksueel getinte aandacht.
12. Ik stel geen ongepaste vragen en maak geen ongewenste opmerkingen over iemands persoonlijk leven of uiterlijk.
13. Als iemand mij hindert of lastig valt dan vraag ik hem/haar hiermee te stoppen. Als dat niet helpt vraag ik een ander om hulp.
14. Ik help anderen om zich ook aan deze afspraken te houden.

Mocht er in strijd met deze regels of in de geest van deze regels worden gehandeld dan zal conform de dan geldende regels binnen de kerkelijke structuur van de Protestantse Kerk Nederland worden gehandeld.

BIJLAGE 2 Gedragscode tegen seksueel misbruik in pastorale en kerkelijke gezagsrelaties

Ter voorkoming van grensoverschrijdend seksueel, erotisch of intiem gedrag dienen betaalde kerkelijk werkers / kerkelijk vrijwilligers / voorzitters / coördinatoren van de doelgroep zich te houden aan de volgende bepalingen. Het niet nakomen van deze bepalingen wordt gezien als een ernstige fout.

1. Seksuele handelingen en intieme relaties in pastorale contacten zijn onder geen beding geoorloofd.
2. Kerkelijk werkers/kerkelijk vrijwilligers zijn verplicht zich te onthouden van seksuele of intieme toenadering, ook als de pastorant (= gemeentelid) dit verlangt of daartoe uitnodigt.
3. In de relatie tussen de kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger en de pastorant kunnen bij de werker/vrijwilliger allerlei gevoelens ontstaan (bijvoorbeeld verliefdheid, afkeer, agressie, medelijden). Het kan gebeuren dat deze gevoelens een inhoud en/of intensiteit krijgen die zich niet verdraagt met de pastorale relatie, waardoor deze relatie verstoord wordt of dreigt te worden. Indien zich dat voordoet, moet de kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger overleggen met de [Interne Vertrouwenspersoon](#) of het pastorale contact kan worden voortgezet. Van dit overleg wordt een schriftelijk verslag gemaakt door de Interne Vertrouwenspersoon. Dit verslag wordt (eventueel alleen voor gezien) ondertekend door kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger. Het verslag blijft in beheer bij de Interne Vertrouwenspersoon.
4. Het is binnen het pastorale werk normaal dat er persoonlijke contacten bestaan tussen de kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger en een pastorant. Hij/zij zal zich hierbij echter voortdurend bewust moeten zijn van de noodzakelijke afstand die in acht genomen moet worden. Dit betekent geen fysiek contact.
5. Bekijk per situatie of bezoek met twee kerkelijk werkers/kerkelijk vrijwilligers gewenst is.
6. Als het noodzakelijk is dat een kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger voor een langere tijd meer dan gewoon intensief pastoraal contact onderhoudt (te denken valt aan langdurige ziekte of psychosociale problemen van een pastorant) dan moet dit in het Breed Moderamen worden besproken. De taakgroep Pastoraat neemt hier het initiatief in. In principe wordt een dergelijk intensief contact door tenminste twee kerkelijk werkers/vrijwilligers onderhouden, die dit onderling bespreken en afstemmen. Indien het een vrouwelijke pastorant betreft, heeft het de voorkeur dat het contact door een man en een vrouw wordt onderhouden.
7. Wanneer een kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger seksueel misbruik door een collega-werker constateert, of ernstige vermoedens heeft, dient hij hiervan melding te maken bij de Interne Vertrouwenspersoon. De Interne Vertrouwenspersoon zet vervolgens het traject in volgens het PKN-protocol ([Protocol PKN](#)).
8. Wanneer een kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger van een pastorant hoort dat een andere kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger of ex-werker/vrijwilliger seksueel misbruik heeft gepleegd, dan wijst hij de pastorant op de mogelijkheden dit

- te bespreken met de Interne Vertrouwenspersoon. Ook als de pastoraat geen contact met de Interne Vertrouwenspersoon wenst, zal de kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger de Interne Vertrouwenspersoon van het besprokene op de hoogte stellen. Wijs de pastoraat op de mogelijkheid om contact op te nemen met [SMPR](#) (Interkerkelijk samenwerkingsverband tegen Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties) of een plaatselijke hulporganisatie (bijvoorbeeld [De Kern](#)).
9. Indien er een melding is van (vermoedelijk) seksueel misbruik van een pastoraat door een Interne Vertrouwenspersoon, zal de Interne Vertrouwenspersoon zijn werkzaamheden moeten opschorten. Het moderamen van de Algemene Kerkenraad benoemt gedurende die periode een plaatsvervangend Interne Vertrouwenspersoon.
 10. In die gevallen waar de gedragscode niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaalde gedragingen ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de begeleider om in de geest van de gedragscode te handelen en zo nodig daarover in contact te treden met de Interne Vertrouwenspersoon.

BIJLAGE 3 Aanvullende gedragsregels

Naast de gedragscode in bijlage 2 gelden voor kerkelijk werkers/kerkelijk vrijwilligers in het **jeugdwerk** (waaronder jeugdactiviteiten, oppas en kinderkring) ook nog de onderstaande regels:

1. De catecheet/jeugdleader zal tijdens trainingsdagen, kampen, reizen, uitjes en dergelijke zeer terughoudend en met respect omgaan met het kind/de jongere en de ruimtes waarin zij zich bevinden, zoals de kleedkamer of hotelkamer.
2. De catecheet/jeugdleader heeft de plicht het kind/de jongere naar vermogen te beschermen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel misbruik en zal er actief op toezien dat de gedragscode door iedereen die bij het kind/de jongere is betrokken, wordt nageleefd.
3. De catecheet/jeugdleader dient langdurig, intensief contact met de jongere te vermijden en voert de gesprekken in 'transparante' ruimtes.
4. De catecheet/jeugdleader belooft geen geheimhouding aan jongeren. Het is belangrijk dat contact tussen jeugdleaders en jongeren over meerdere schouders verdeeld worden. Zo blijft er balans tussen elkaar vertrouwen en elkaar beschermen.

BIJLAGE 4 Verklaring omtrent gedrag (VOG)

Voor de volgende leden van onze kerk of personen die voor onze kerk werkzaam zijn wordt minimaal om de 5 jaar een VOG-verklaring aangevraagd.

- 1) alle ambtsdragers.
- 2) alle anderen die namens de gemeente pastorale taken hebben: Bezoekmedewerkers.
- 3) mensen in functies waarin men herhaaldelijk als enige volwassene samen is met minderjarigen of kwetsbare mensen: Leiding Kinderkring, Crèche.
- 5) vertrouwenspersonen en
- 6) mensen in overige functies waarbij de genoemde verklaring door de kerkenraad als zinvol preventief middel wordt geacht. Bij deze laatste groep kan worden gedacht aan mensen in functies die te maken hebben met zakelijke belangen en/of middelenbeheer: leden TAB, financiële administratie en ledenadministratie.

Aanvraag en afhandeling van de VOG vindt via de taakgroep Administratie en Beheer plaats.

BIJLAGE 6 Bronnen

- <https://hervormdbarneveld.nl/gedragscode-en-algemene-omgangsregels>
- <https://www.hervormdede.nl/startede-breed/informatie/vertrouwd-en-veilig>
- <https://protestantsekerk.nl/onderwerp/veilige-gemeente/>
- <https://protestantsekerk.nl/veilige-gemeente/gedragscode-omgangsregels/>
- <https://www.smpr.nl/>
- Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Sionkerk Ameide
- Omgangsbeleid gemeente Steenwijkerland